

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	S_Biologiczne podstawy zachowania człowieka_Wykład (Wykład), PG_00147417						
Kierunek studiów	Psychologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Psychologii -> Psychologiczna Poradnia Genetycznych Chorób Rzadkich						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Arkadiusz Mański				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		20.0		30.0	80
Cel przedmiotu	Uchwycenie i zrozumienie powiązań między zachowaniami człowieka a funkcjonowaniem ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PSYCHJ5_U02] Potrafi wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów psychologicznych, wychowawczych, pomocowych czy terapeutycznych, a także diagnozowania i projektowania działań praktycznych	Umiejętność znajdowania wyjaśnień zachowań człowieka z poziomów: fizjologicznego, ontogenetycznego, ewolucyjnego i funkcjonalnego. Umiejętność integrowania wiedzy o zachowaniach człowieka z wielu dziedzin w oparciu o znajomość regulacyjnej i kontrolnej roli ośrodkowego układu nerwowego.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PSYCHJ5_W10] Ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę na temat biologicznych, pedagogicznych, społecznych i filozoficznych podstaw funkcjonowania psychicznego człowieka; rozumie istotę funkcjonalności i dysfunkcjonalności, harmonii i dysharmonii, normy i patologii	Znajomość źródeł zakotwiczonych w wielu dziedzinach (m.in. biologia, pedagogika, filozofia itd.) i świadomość konieczności sięgania do nich jako konieczny warunek zrozumienia stanu i dynamiki rozwoju zachowań człowieka w aspekcie poprzecznym i podłużnym. Rozumienie złożoności wyjaśnień wskazujących mnogość czynników kształtujących zachowania człowieka oraz w tym aspekcie właściwe, zdystansowane definiowanie dychotomii : norma - patologia, funkcjonalność - dysfunkcjonalność oraz harmonia - dysharmonia.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PSYCHJ5_K01] Ma pogłębioną świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego	Świadomość różnych prędkości rozwoju dziedzin służących wyjaśnianiu stanu i dynamiki przebiegu zachowań człowieka oraz wynikającej z tego faktu potrzeby interdyscyplinarnego kształcenia. Rozumienie potrzeby uzupełniania wiedzy nie tylko jako impulsu dla rozwoju zawodowego / naukowego ale i osobistego.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[PSYCHJ5_U04] Potrafi w sposób klarowny, spójny i precyzyjny wypowiadać się w mowie i na piśmie w języku polskim i języku obcym, posiada umiejętność konstruowania rozbudowanych ustnych i pisemnych uzasadnień na tematy dotyczące różnych zagadnień psychologicznych z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając z dorobku zarówno psychologii, jak i innych dyscyplin naukowych	Możliwość przekazania zarówno opisu zachowania, jak i możliwych jego wyjaśnień w sposób spójny, przejrzysty i ścisły. Nabycie kompetencji przekazania wiedzy o biologicznych podstawach zachowania, także sięgając do zasobów językowych dziedzin pokrewnych, również w oparciu o dostępny studentowi język kongresowy.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[PSYCHJ5_W01] Zna terminologię używaną w psychologii oraz jej zastosowanie w dyscyplinach pokrewnych na poziomie rozszerzonym	Student zna i rozumie pojęcia będące podstawą wyjaśnień powiązań między zachowaniem a stanem ośrodkowego / obwodowego / autonomicznego układu nerwowego. Potrafi trafnie ulokować dane pojęcie dziedzinowo i zdefiniować je z perspektywy dziedziny podstawowej i pokrewnej.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[PSYCHJ5_W06] Ma pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, psychologicznym, jak i społecznym	Poznanie struktury i funkcji ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego. Znajomość podstawowych modeli relacji mózg-zachowanie oraz kierunków rozwoju neuronauki. Wiedza o efektach korelacji GxE (genotyp środowisko) w odniesieniu do psychologicznego funkcjonowania człowieka.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

1) Perspektywy biologicznego wyjaśniania zachowań:

2) Genetyka i epigenetyka a zachowanie:

- dziedziczenie i odziedziczalność,
- efekty korelacji genotyp - środowisko,
- podstawy psychologii ewolucyjnej.

3) Struktura i funkcje ośrodkowego układu nerwowego,

- neuron, synapsa i przewodnictwo nerwowe,
- rozwój układu nerwowego,
- neuroplastyczność i neuroregeneracja.

4) Mózgowe przetwarzanie informacji wizualnych:

- kodowanie informacji wizualnych,
- widzenie barwne.

5) Neurobiologiczne mechanizmy kontroli ruchowej:

- kontrola ruchowa a procesy poznawcze,
- zaburzenia ruchowe.

6) Neurobiologiczne aspekty homeostazy:

- regulacja temperatury,
- pragnienie, głód i sytość,
- zachowania seksualne.

7) Neurobiologiczne i neuroanatomiczne podłoże procesów pamięciowych.

8) Podstawowe modele relacji mózg-zachowanie.

9) Procesy podejmowania decyzji a neurobiologia społeczna.

10) Biologiczne podstawy tworzenia i działania funkcji poznawczych oraz języka:

- lateralizacja funkcji psychologicznych,
- ewolucja języka i komunikacji,

	- zaburzenia poznawcze i językowe.		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Zaliczenie pisemne w formie testu	50.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	<ul style="list-style-type: none"> - Kalat, J.W. (2020). Biologiczne podstawy psychologii. Wydawnictwo Naukowe PWN. - Longstaff A. (2006). Neurobiologia. Krótkie wykłady. Wydawnictwo Naukowe PWN. - Sadowski, B. (2009). Biologiczne mechanizmy zachowania się ludzi i zwierząt. Wydawnictwo Naukowe PWN. - Pałchalska M. (2007). Neuropsychologia kliniczna. Urazy mózgu. T1, Wydawnictwo Naukowe PWN. - Futuyma D.J. (2008). Ewolucja. WUW. - Fletcher H., Hickey I., Winter P. (2010). Genetyka. Krótkie wykłady. Wydawnictwo Naukowe PWN. 	
	Uzupełniająca lista lektur	<ul style="list-style-type: none"> - Tinbergen N. (1976). Badania nad instynktem. PWN. - Wiener J. (1996) Medycyna behawioralna. Urban & Partner. - Matthews G.G. (2000) Neurobiologia. Od cząsteczek i komórek do układów. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. - Pisula W. (2003) Psychologia zachowań eksploracyjnych zwierząt. GWP. 	
	Adresy eZasobów		

Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<p>1. Perspektywy biologicznego wyjaśniania zachowań:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Badania N. Tinbergena, b. Model Holekampa i Shermana, c. Perspektywa Mayra i Alcoxa, d. Propozycja Dewsbury'ego, e. Poziomy wyjaśniania Kalata. <p>2. Rozróżnienie pojęć / zjawisk dziedziczenie - odziedziczalność.</p> <p>3. Altruizm i egoizm w świecie zwierząt i ludzi - wyjaśnienia biologiczne.</p> <p>4. Model Sieci Przetwarzania Informacji Społecznych [SIPN].</p> <p>5. Homeostaza - uwarunkowania dynamiki odczuwania głodu i sytości.</p> <p>6. Teorie widzenia barwnego: Teoria Trichromatyczna (Younga-Helmholtza), Teoria Przeciwnych Procesów i Teoria Retinex.</p> <p>7. Neuroplastyczność (rodzaje): strukturalna - pamięciowa, rozwojowa i kompensacyjna.</p>
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.